

Programrapport Klimatneutrala Umeå 2040

Januari – december 2025 (sammanfattad version)

Överblick

Görs det
tillräckligt?

Inriktningsmål 4

Umeå ska vara klimatneutralt till år 2040

I kolumnen "Görs det tillräckligt" har bedömning gjorts utifrån de senaste årens utveckling och den önskvärda utvecklingen. Bedömningen är antingen grön, gul eller röd. Färgförklaring finns till höger.

- = Ja, det görs tillräckligt
- = Nej, mer arbete krävs
- = Nej, det behöver göras mycket mer

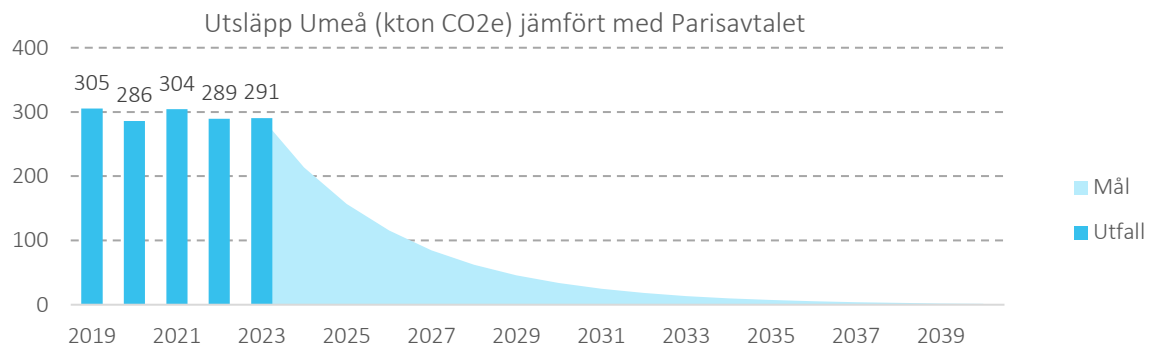
Sammanfattning

Det är tydligt att omställning pågår men att takten behöver accelereras betydligt för att uppnå antagna klimatmål. Omställningen är samhällsekonomiskt lönsam och för att öka takten krävs arbete med både strukturella förändringar och förändrade beteendemönster.

Under perioden januari–december 2025 har arbetet fortsatt med att konkretisera Umeås klimatambitioner genom att vidareutveckla åtgärdsförslag och projektportföljer som baseras på tidigare scenario- och konsekvensanalyser. Fokus har successivt flyttats från planering till genomförande, med ökad betoning på att identifiera och prioritera insatser, säkra finansiering samt att realisera projekt som kan accelerera omställningen av samhällssystemen.

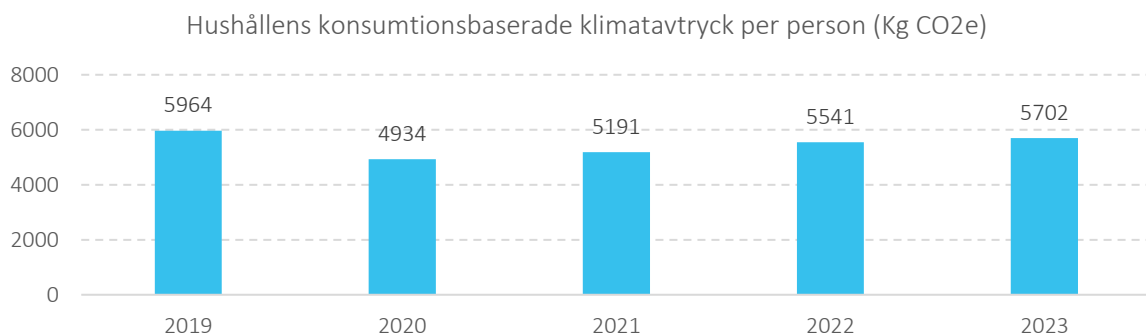
Eftersom omställningen av samhällssystemen i stor utsträckning kräver insatser bortom Umeå kommuns egen rådighet, fortsätter Umeå att stärka sitt arbete med samverkan och partnerskapsbyggande. Arbetet sträcker sig från lokala mobiliseringar inom ramen för klimatfärdplanen till aktiv medverkan i internationella initiativ såsom EU:s mission för 100 klimatneutrala och smarta städer. Denna flerskaliga samverkan är en förutsättning för att långsiktigt uppnå målet om ett klimatneutralt Umeå 2040.

Territoriella utsläpp: Umeås utsläpp uppgick 2023 till 291 kton CO₂e, vilket innebär en ökning från föregående år men samtidigt en minskning med 32 procent jämfört med 1990. Transportsektorn är fortsatt den största utsläpsskällan och stod för 57 procent av de totala utsläppen.

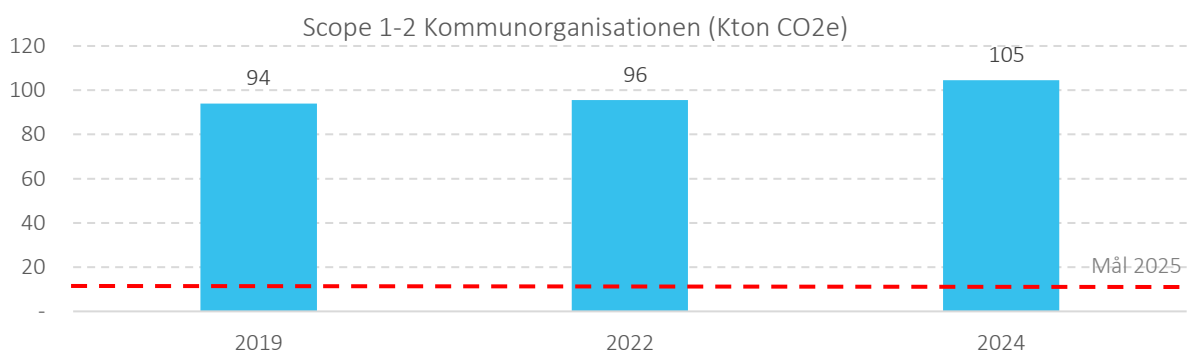
För att nå målet om klimatneutralitet till 2040 behöver Umeå accelerera takten i utsläppsminskningen. Sedan 2019 har växthusgasutsläppen legat relativt konstant, vilket understryker behovet av kraftfulla åtgärder. Insatser inom flera sektorer pågår och utgör en viktig grund för klimatomställningen. För att öka takten krävs fortsatt utveckling inom fossilfria transporter, hållbar mobilitet, cirkulära flöden och hantering av återstående utsläpp.

Konsumtionsbaserade utsläpp: Hushållens konsumtionsbaserade utsläpp ökar.

Hushållens konsumtionsbaserade utsläpp visar en ökande trend, vilket understryker behovet av kraftfulla insatser för att vända utvecklingen. Det handlar bland annat om att öka kunskapen om både privat och offentlig konsumtions klimatpåverkan, samt att utveckla nya arbetssätt som stödjer mer hållbara konsumtionsmönster.

Kommunkoncernen: Kommunkoncernens utsläpp uppgick till 105 kton CO₂e under 2024, vilket innebär en ökning jämfört med föregående år. Ökningen berodde till stor del på att fjärrvärmesystemet behövde kompletteras med oljeeldning under den extremt kalla perioden i januari.

För uppnå målet om en klimatneutral kommunkoncern krävs att existerande planer nu omsätts i praktiken och samtidigt förstärks med ytterligare åtgärder. Arbetet behöver intensifieras med fokus på fossilfri uppvärmning, energieffektivisering och hållbara transporter, där minskade utsläpp från fordonsflottan är särskilt prioriterat. Det är genom en kombination av tekniska lösningar, styrning och investeringar som den nödvändiga utsläppsminskningen kan åstadkommas

Fokusområden:

- *Transporter*: Transportsektorn står fortsatt för den största andelen av Umeås utsläpp. För att uppnå klimatmålen behöver omställningen till fossilfria fordon och ökat hållbart resande accelereras ytterligare, genom exempelvis infrastruktursatsningar, beteendeförändringar och stöd till fossilfria transporter.
- *Bygg och anläggning*: Energianvändningen i bostäder visar en positiv trend, men fler indikatorer behövs för att följa utvecklingen inom hela sektorn. Framåt krävs kraftfullare åtgärder för att öka användningen av klimatsmarta material och minska utsläppen från byggarbetsplatser
- *Energi, el och fjärrvärme*: Umeås elproduktion är i stort sett fossilfri, men fjärrvärmens utsläpp ökade under 2024. Det krävs stärkt motståndskraft i energisystemet samt minskad användning av fossila bränslen per capita för att nå klimatneutralitet.
- *Cirkulär ekonomi*: Mängden avfall minskar och sysselsättningen i sektorn ökar, men återvinningsgraden förblir låg. Nästa steg är att främja resurseffektiva affärsmodeller och cirkulära flöden i samverkan med näringslivet.
- *Övergripande insatser*: För att öka takten i omställningen behöver Umeå kommun fortsätta utveckla finansieringsmodeller, portföljstyrning och fördjupa både den interna, tvärsektorieella samverkan och externa partnerskap på lokal, regional, nationell och EU-nivå.